

Mars
2015

Stedsanalyse Trosterud og Haugerud

Stedsanalyse med fokus på sosiokulturelle forhold

- 1.0 Innledning
- 2.0 Metoder
 - 2.1 Lokalkontor
 - 2.2 Intervjubasert analyse
 - 2.3 Anonymisering
 - 2.4 Spørsmål i intervjuene
- 3.0 Stedsbilder
 - 3.1 Historie og stedstap
 - 3.2 Beboernes egen beskrivelse
 - 3.3 Omdømme
 - 3.4 Nabolag og områder
 - 3.5 Kvaliteter i området
 - 3.6 Oppsummering
- 4.0 Stedsbruk
 - 4.1 Trafikk og parkering
 - 4.2 Gangveier og forbindelser
 - 4.3 Sykkelveier
 - 4.4 Transport
 - 4.5 Innendørs Møteplasser
 - 4.6 Utendørs møteplasser
 - 4.7 Møteplasser utenfor området
 - 4.8 Frivilligheten før og nå
 - 4.9 Trygghet
 - 4.10 Oppsummering
- 5.0 Stedsinteresser
 - 5.1 Utbyggingsfrykt og potensiale
 - 5.2 Haugerud Senter
 - 5.3 Samarbeid med kommunen
 - 5.4 Tomme bygninger og ubrukte tomter
 - 5.5 Oppsummering
- 6.0 Medvirkningsmøte 23 mars
 - 6.1 Referat og oppsummering

1.0 Innledning

Eriksen Skajaa Arkitekter har på oppdrag fra Eiendoms- og Byfornyelsesetaten i Oslo Kommune utarbeidet en stedsanalyse med fokus på sosiokulturelle forhold for Haugerud og Trosterud i Bydel Alna i Oslo Kommune. Rapporten er utarbeidet med utgangspunkt i begreper og metode beskrevet i "Veileder for sosiokulturelle stedsanalyser" utgitt av Akershus Fylkeskommune i 2007 men er forenklet med et fokus på anvendbarhet i forarbeidet til bydelens søknad om midler til områdeløft og en planprosess med oppstart våren 2015.

Da dette derfor er et kortfattet studie, med begrenset tid til selve undersøkelsen og med begrenset spalteplass i analysen blir det et mer generelt dokument enn andre sosiokulturelle stedsanalyser. Vi har ikke hatt mulighet til å sikre oss at alle meninger har blitt hørt, selv om vi har tilstrebet å intervju flest mulig med folk med ulik bakgrunn og livssituasjon. Planområdet vi har tatt for oss er også relativt lite, og det er mange synspunkter og temaer som har gått igjen i samtale med informantene. Dette, sammen med lignende funn i andre tilsvarende

analyser for områder som kan sammenlignes med vårt, gjør at vi likevel kan si noe om hvilke problemstillinger, ønsker og behov som ligger latent hos beboere og interessenter i dette området.

Som bakgrunn for den sosiokulturelle stedsanalysen har vi benyttet en fysiske stedsanalyse, som er utarbeidet parallelt. I denne finnes oversikt over fysiske forhold som veier, landskapstrekk, klima, støy, historie og slik informasjon er derfor ikke gått igjennom i denne rapporten. Mange aspekter ved den fysiske stedsanalysen ville vært naturlig også å ha i en sosiokulturell stedsanalyse, men da vi utarbeider disse samtidig henvises det istedenfor til informasjon fra den. Leseren forventes derfor å ha noe kunnskap om området fra før, hvis ikke anbefaler vi å lese den fysiske stedsanalysen før man går i gang med denne rapporten. På samme måte innehar den fysiske stedsanalysen opplysninger og bakgrunnsinformasjon som ikke ville vært mulig uten å gjennomføre den sosiokulturelle stedsanalysen. Generelle kart med oversikt over tetthet, demografi og lignende er heller ikke diskutert da bydelen og kommunen har godt underlagsmateriale for dette i egne rapporter.

Haugerud Gård

2.0 Metode

2.1 Lokalkontor

Dette kapitlet er en gjennomgang av de metoder vi har benyttet oss av i vårt arbeid med stedsanalysen med nødvendige forbehold og avgrensinger. Eriksen Skajaa Arkitekter opprettet i samarbeid med Bydel Alna et lokalkontor i et lokale på gateplan ved Haugerud Senter. Det ble satt opp skilting nær t-banen og banner på husveggen, for å være synlig for alle som gikk av på Haugerud t-bane stasjon eller for besøkende til kjøpesenteret.

Lokalkontoret ble videre annonsert på bydelens nettsider og det ble opprettet en egen nettside på Facebook med informasjon om åpningstider og lokalisering og en åpen invitasjon til beboere på Torsterud og Haugerud til å komme innom for å si sin mening. Facebook siden ble bredt kommunisert og fikk på kort tid over to hundre følgere. Denne informasjonen ble også delt av beboerinitiativer som "Mitt Haugerud". Lokalkontoret ble annonsert på folkemøte på Haugerud Ungdomsskole tirsdag den 24 februar.

2.2 Intervjubasert analyse

Stedsanalysen baserer seg primært på kortere intervjuer med beboere og andre med tilknytning til Haugerud og Trosterud. Observasjon av tomten og tilstedeværelse over tid har også vært viktig.

Noen av intervjuobjektene kom inn på kontoret på eget initiativ. Vi kontaktet også relevante personer i nærmiljøet, og ledere for frivillige organisasjoner og foreninger. Gjennom disse ble vi henvist videre til andre kontakter for å få snakket med så mange som mulig av befolkningen med ulikt utgangspunkt. Intervjuobjektene har vært fra 14 til 80 år, hvor småbarnforeldre har til en viss grad ivaretatt befolkningen yngre enn 14 år. Vi har også hatt en spredning av nyinnflyttere, tilbakeflyttere og folk som har bodd i området siden det ble bygget ut, samt folk med røtter fra forskjellige nasjonaliteter.

En overvekt av de som kom inn på lokalkontoret på eget initiativ har vært småbarnsfamilier. Lokalkontoret hadde åpnet på dagtid, noe som kanskje gjorde at foreldre i permisjon hadde lettere for å komme enn folk som jobbet på dagtid. Det kan også være at det er denne gruppen som er ekstra engasjert i lokalmiljøet, og vil prioritere å bruke tid på å være med på å endre

det. Det har også vært en overvekt av kvinner innom, i alle aldre. En av dagene holdt også lokalkontoret langåpent til klokken 19:00.

Det har vært færre fra Trosterud delen av planområdet innom kontoret. Dette regner vi med er på grunn av beliggenheten, samt at de som går av på Haugerud t-banestasjon hadde lettere tilgang til informasjon om åpent kontor.

Vi har ikke snakket med noen helt nyetablerte innvandrere, og vet derfor lite om deres ønsker. De vi har snakket med som har bakgrunn fra andre nasjoner har bodd i Norge i mange år, eller er annen og tredje generasjons innvandrere. Dette kan ha å gjøre med både språkproblemer i form av kommunikasjon av invitasjonen og potensielle språkproblemer i selve intervjuet. Grunnen til at man ikke har nådd denne

gruppen gjennom andre kanaler og via anbefalinger kan være at nyinnflyttede har dårlig etablerte nettverk.

2.3 Anonymisering

Vi har anonymisert sitater fra vanlige beboere eller intervjuobjekter, som uttaler seg på vegne av seg selv som privatperson, mens hvis den som uttaler seg gjør det på vegne av for eksempel en forening eller offentlig etat blir dette spesifisert. Samme person kan være beskrevet på ulike måter alt ettersom de taler for seg selv eller for en gruppe.

2.4 Spørsmål i intervjuene

— Planområdet Bildeutsnitt angir analyseområde

De tre hovedtemaene for intervjuene; stedsbilder, stedsbruk og stedsinteresser, baserer seg på inndeling fra veileder for sosiokulturelle stedsanalyser hvor stedsbilder dreier seg om forestillinger og representasjoner, stedsbruk dreier seg om praksis og stedsinteresser dreier seg om maktrelasjoner.

I denne rapporten ligger det et avsnitt om omdømme under kapitlet om stedsbilder. Kapitlene om stedsbruk og stedsinteresser har mange overlappende temaer, da dagens bruk og fremtidige interesser henger nøye sammen.

I intervjuene er det innledningsvis stilt spørsmål om den intervjuetes oppfatning av sted, for å kartlegge om det er negative bilder man kan jobbe med, og positive bilder å spille videre på. Intervjuobjektene har blitt bedt om å beskrive Haugerud med tre ord, og her har det vært tydelige gjennomgående temaer hos

intervjuobjektene uavhengig av alder, bakgrunn og sosial tilhørighet, med noen få synonymer som har gått igjen. Vi har også stilt spørsmål om de visste noe om Haugerud/Trosterud før de flyttet hit og hva de tror andres oppfatning av stedet er.

Intervjuene avviker fra metodene i veileder for sosiokulturelle stedsanalyser på den måten at de har primært dreid seg om å kartlegge beboeres bilde av sitt eget sted, da en undersøkelse av utenforståendes bilde av stedet hadde krevd et mye mer omfattende statistisk grunnlag.

Hoveddelen av analysen er om stedsbruk, da dette er punktet som vi anser mest anvendelig for bydelen og kommunen i fremtiden, både i forhold til prioritering og utforming av eventuelt områdeløft og en langsiktig bebyggelsesplan. Det er for eksempel blitt stilt spørsmål om trygghet, trafikkssikkerhet, positive og negative steder, og daglig bruk av områdets tilbud, møteplasser

Sammenstilling alle inspill fra intervjuer og nettbasert kart. Se kartvedlegg for full oversikt over inspill. Innspillene er sortert i kategoriene: Historisk, Perler, Trygghet, Biler, Sykkel og gående, Ungdom, Grenser, Forsøpling, Diverse og Forslag

Et utvalg besøkende på lokalkontor Haugerud

og transport. Intervjuobjektene innspill om stedsbruk har blitt lokalisert på et kart over området er vedlagt. Her ligger også en oversikt over alle kommentarene, mens det er trukket ut noen store linjer i analysekartene i hoveddelen. Også her så vi at mange nevnte samme steder og problemstillinger, selv om det var ulike synspunkter på hvordan ting burde løses.

2.5 Områdeavgrensing

Kommunens avgrensning av planområdet går primært rundt kommunalt eide områder. Vi har inkludert

boligene i områdene rundt, og ikke stilt andre krav til informanter som kom innom enn at man skulle føle en tilhørighet til Haugerud og Trosterud.

Da størsteparten av området i fokus er kommunalt eide tomter vil punktet om stedsinteresser bli annerledes i denne analysen enn for eksempel en stedsanalyse i sentrum hvor det er mange potensielle konflikter mellom ulike aktører, slik som eiendomsutviklere, tomteeiere og diverse myndigheter. Vi har derimot fokusert på stedsinteresser i lys av kommunikasjon mellom beboere, kommunene og diverse frivillige- og interesseorganisasjoner.

3.0 Stedsbilder - stedsidentitet

3.1 Historie og stedstap

Den første store endringen av Haugerud og Trosterud skjedde naturlig nok som følge av utbyggingen fra jordbruksareal til drabantby på 1960-80 tallet . Blant tidligere og nåværende beboere som opplevde Haugerud også før utbyggingen oppleves dette som et dramatisk stedstap. En kvinne som har vokst opp på Haugerud beskriver stedstapet som dramatisk:

«Da jeg flyttet begynte de akkurat å bygge på jordene hvor det hadde vært korn, poteter og hestehave (...) vi kunne hoppe paradiset på Tvetenveien uten å bli forstyrret av biler. Det var en fredet plett på jorden. Det var et sjokk når de begynte å bygge blokker og det flyttet inn folk. Stedet mistet identiteten sin.»

Mesteparten av beboerne har naturlig nok ikke samme bilde av stedstap i forhold til de gamle landlige

omgivelsene, da de aller fleste flyttet inn etter at Haugerud og Trosterud ble utbygget. Men det er mange som har bodd der i flere tiår som opplever et tap av et fellesskap, som de ikke lenger kan spore i dag. Et annet stort skifte, som ikke satte like tydelige fysiske spor, kom ifølge en informant da OBOS frigjorde maksprisen på leilighetene sine. Da var det en stor utskiftning av beboere, som solgte leilighetene sine på samme tid:

«Lutvann skole skapte et fantastisk miljø på Trosterud og Lutvann. Begge mine barn gikk der. Haugerud IF ble for stort så vi lagde et eget idrettslag. Vi hadde korps.(...) I boligområdene fra OBOS hadde maksimalsatser for omsetting av leiligheter. Vi fikk ikke lov til å selge for mer enn 50 000. Så ble det frigitt og vi kunne selge for en halv mill, kjøpe tomt på Søndre Nordstrand og bygget. Det førte med seg en fullstendig tømming av området. (...) Korpsset og idrettslaget forsvant. Alt ble borte. De engasjerte foreldrene ble borte. De som hadde opplevd miljøet som barn flyttet.»

Dette bekreftes blant annet av idrettsklubben som sier

Ordsky av beboernes egen beskrivelse av Haugerud og Trosterud

at de har større problemer enn før med å engasjere frivillige foreldre, og opplever at det delvis skyldes den høye andelen foreldre med fremmedkulturell bakgrunn: «*Det er kulturforskjeller. Vi jobber aktivt med å overbevise folk om at treningen ikke er en barnevakt hvor man kan levere barna, men at alle må bidra og stille opp. Vi sliter med frivilligheten, før var det mange foreldre som stilte opp som trenere og frivillige. Men det har endret seg. Når vi spiller cup kan det ofte være 3-4 foreldre som står og heier på oss, men 30 fra laget vi spiller mot. Det synes vi er synd.*»

Av beboere som har bodd her siden etter utbyggingen eller i kortere tid dreier bildet av stedstap seg om tilbud som forsvinner. For de som opplevde sentret da det var nytt har forklart at den gradvis har blitt tømt for innhold. Av de mer nyinnflyttede er spesielt helsestasjonen savnet blant småbarnsforeldre. Dette var et sted for uformelle møter mellom småbarnsforeldre, og for noen den eneste grunnen til å bevege seg til sentret.

«*Vi har en jente på to år. Det første året hennes var det helsestasjon i det bygget her, nå er det flyttet til Furuset. Hvis vi får et barn til vet jeg at jeg ikke kommer til å være der like mye som jeg var her. Det var den eneste både fysiske og mentale møteplassen her. Jeg kjenner at stedet Haugerud blir stadig mer utydelig for meg. Offentlige tjenester tror jeg også kan være viktige møteplasser.*»

3.2 Beboeres egen beskrivelse

Når beboere og ulike aktører blir bedt om å beskrive stedet sitt kommer det frem tydelige trekk. Av positive ord kommer nærhet til natur og marka på topp. Mange beskriver boligområdene som koselige og at det er gode muligheter for fellesskap i lokalsamfunnet, samt gode muligheter for idrettsaktiviteter. I tillegg ligger stedet sentralt og det er forholdsvis rimelig å kjøpe seg bolig her. Noen oppgir at de går til fots til jobb helt ned til området ved Ensjø stasjon.

At det er et stort mangfold og flerkulturelt er det mange som trekker frem. Det har blitt trukket frem med både positivt og negativt fortegn.

Av negativt ladede ord er flere som karakteriserer

stemningen med synonymer som kjedelig, øde og lite liv, og som karakteriserer bebyggelsen som grå, stygg og nedslitt.

Det er også verdt å legge merke til at mange beskriver området med ord som beskriver samme stemning, men med enten positivt eller negativt fortegn; trygt, rolig, stille og kjedelig, hvorav trygt er det mest positive motstykket til kjedelig, som er negativt.

Det var mange som trakk frem at Haugerud/Trosterud er et bra sted å bo, og at det er gode muligheter for å bli kjent med lokalmiljøet og naboen. En kvinne som har bodd i området noen år sier: «*Jeg har vokst opp i Vinstra i Gudbrandsdalen og har noen gang savnet bygdefølelsen i Oslo. Men nå har jeg innstilt meg på at Haugerud kan være min bygd og mitt lokalsamfunn. Den største forskjellen er at alle drar et annet sted for å jobbe.*»

3.3 Omdømme

Haugerud og Trosterud var et ukjent sted for de fleste av nyinnflytterne, og beboere i samtale med utenforstående må ofte forklare hvor det ligger; mellom Furuset og Tveita. Det har heller ikke et spesielt belastet navn slik som for eksempel Tveita har vært på grunn av den beryktede Tveitagjengen. Haugerud/Trosterud har derimot heller ikke et spesielt positivt fortegn, eller er kjent for sine kvaliteter. Mange av de nyinnflyttede forteller at de oppdaget stedet helt tilfeldig, flere har oppdaget stedet via søk på Finn og lav kvadratmeterpris, mens andre har vært i marka eller tilfeldig gått forbi. Flere av de som har vokst opp her, eller bodd her over en lengre tidsperiode nevner at området er typisk østkant. En kvinne som nylig flyttet hit sier:

«*Hvis man skulle finne seg et sted å bo og være objektiv i forhold til goder, uten å ta inn vurderingen av for eksempel øst- og vestkant, og navn på steder du kjenner til eller ikke, så finnes det en del perler som dette rundt i Oslo.*»

En småbarnsmor sier at grunnen til at de flyttet til Haugerud var tilfeldig og basert på pris:

«*Det var helt tilfeldig at vi bosatte oss her. Vi lette etter leilighet fordi vi trodde vi ikke hadde råd til noe annet, men jeg tror det må ha vært en feil at rekkehuset dukket opp på finn søket. Det var ikke*

Haugerud som sted som trakk oss hit. Jeg hadde aldri hørt om det før.»

Førsteintrykket av Haugerud er enten t-banestasjonen, som er svært slitt, og Haugerudsentret som sees fra veien og blir beskrevet som «stusselig» og «trist». T-bane og senter representerer ikke Haugeruds kvaliteter. For noen beboerne som nettopp har kjøpt nevnes dette derimot som et pluss og at det var billigere å kjøpe seg leilighet her på grunn av dette førsteintrykket. Kvalitetene i uteområdene ligger ofte i borettslagene, mens det i de offentlig eide nærområdene ikke tilbyr noe å samle seg rundt.

En innflytter sier: *«Jeg hadde et dårlig inntrykk av Haugerud før jeg flyttet hit, på grunn av sentret. Jeg syntes det var grått og stusselig. Men det er ikke så ensidig som jeg trodde.»*

Det er flere som har nevnt at man tror andre ikke synes navnet Haugerud høres positivt ut og at det forbindes med østkant. Den nå pensjonerte sognepresten beskriver imidlertid at Haugerud har forbedret seg de siste 20 årene: *«Tidligere på 70 tallet var det en del problematikk med narkomane, men jeg har inntrykk av at den tid er forbi. Det er tryggere på Haugerud nå enn for 20 år siden.»*

Ungdommene vi har snakket med hevder at Haugerud har hatt et dårlig rykte før, men at dette har bedret seg i takt med at Haugerud ungdomsskole har fått et bedre rykte. Det er et generelt inntrykk fra de fleste informanter som har snakket om temaet skole, at Haugerud skole har forbedret sitt omdømme, og mange nevner at det er en konsekvens av en svært engasjert rektor som begynte for noen år siden, som har sørget for mulighet til bruk av skolen på kveldstid. Barneskolen Trosterud skole har ikke blitt nevnt i tilsvarende grad. Om det er at den ikke har hatt tilsvarende problemer fra før av, eller om det ikke har skjedd en tilsvarende positiv forandring er uvisst.

En jente oppvokst på Haugerud og som nå går på videregående sier:
«Haugerud forbindes nå med noe positivt ettersom ungdomsskolen har blitt bra og den har Haugerud i navnet sitt.»

Det er mange som nevner at området er mangfoldig og multikulturelt. Dette blir av noen lagt vekt på og utdypet, men av andre ikke videre kommentert. En norsk kvinne som nylig flyttet fra Bærum trakk frem dette med mange kulturer og mennesker med ulik bakgrunn som en av grunnene til at hun ville flytte hit:

«Vi var mye på visninger. Jeg kommer fra Bærum, og ville bosette meg på østkanten. Det flerkulturelle var viktig for oss. Og nærheten til E6 nordover. Det var viktig når vi skulle til hytta. Så vi byttet ut enebolig med blokkleilighet. (...) Det er flerkulturelt og jeg liker det. I morgen så kommer det noen jenter på 11-12 år til meg, med mødre og bestemødre fra Pakistan. De har så lyst til å lære seg å strikke, og det er ingen som kan det. Så jeg har strikkeklubb for unge jenter.»

En eldre kvinne som har bodd på Haugerud i nesten 30 år sier derimot at det gir en følelse av utrygghet med mange innvandrere:

«Det negative er (...) Det blir en ghetto av innvandrere. Ikke noe imot de. Prisene er lavere her. Men det er ikke noe å gjøre med. Kommunen kjøper opp leiligheter så det blir kommunale leiligheter, det er mer bråk fra de. De norske flytter ut, og innvandrere kommer inn, Det er ikke personlig, men når alt blir på et sted blir det litt mye. (...) De man kjenner er kjempekoselige. Det er dumt å si det for ingen kan gjøre noe med det. Det gir en følelse av utrygghet.. Det er aldri noen som har vært uforskammet eller gjort meg noe for nær.»

Høyblokk, lavblokk og rekkehus

3.4 Nabolag og områder

I planområdet er det to områder som er nevnt, Haugerud og Trosterud. Sørenden av Haugerud grenser til Hellerud, og øst for Tvetenveien er et område som kalles Hagapynten. Området øst og nord for Dr. Dedichens vei kalles gjerne for Lutvann.

Det er flere fra Haugerud som har uttrykt seg negative til Trosterud. Samtlige informanter mente skillet mellom Trosterud og Haugerud gikk i Dr. Dedichens vei, også omtalt som "Berlinmuren". Trosterud blir beskrevet av folk fra Haugerud som «blokkland» og utrivelig med dårlig kvalitet på byggene. Da vi har hatt fler informanter fra sørsiden av Dr. Dedichens vei har vi kanskje ikke fått hele bildet. De vi har snakket med, som bor på Trosterud, gir et inntrykk av at trosterudbeboerne er like fornøyde med sin egen

situasjon og sine borettslag som de på Haugerud, selv om beboere i et av de største borettslagene melder om for eksempel stengte fellesrom grunnet hærverk. At Trosterud har et dårligere omdømme bekreftes av eiendomsmegler i området som for eksempel alltid vil skrive Lutvann istedenfor Trosterud om boligene på østsiden av Dr. Dedichens vei:

«Trosterud klinger kanskje ikke like godt som Haugerud (...) Man ser det blant annet på området rundt T-banen. Borettslagene virker ikke like ordnede som de største borettslagene på Haugerud, da tenker jeg på orden i oppganger og tagging og lignende. Lutvann klinger bedre enn Trosterud, alt overfor Dr. Dedichens vei omtaler vi som Lutvann.»

En trosterudbeboer utdyper bildet: «Vi bor i blokka på Trosterud og trives veldig veldig godt. Stille og rolig borettslag, god administrasjon. God utsikt og butikk og legesenter, jeg har alt jeg trenger her. Vi hadde et

treningsrom i borettslaget, men det var hærverk, med avføring og ødelagte apparater. Så det stengte for noen år siden.»

Skolegrensene er kanskje viktigere enn boligtyper og landskapstrekk når det gjelder å skille folks opplevde tilhørighet. Usikkerhet i geografisk tilhørighet og stedsnavn gir seg oftest til syne der endrete boligtyper ikke korresponderer med skolegrensen. De vi har snakket med i småhusområder som typologisk like så godt kunne hørt til Hellerud og ikke Haugerud var det skolegrensen samt nærhet til Haugerudveien som gjorde at de følte tilhørighet til Haugerud og ikke Hellerud. Skolen er et stort tema for både nyinnflyttede, og folk som er oppvokst i området og vurderer å flytte tilbake. Både nyinnflyttede, folk som har bodd der i flere tiår og folk av både norsk og utenlandsk opprinnelse nevner at det er negativt med for stor andel elever med fremmedspråklig bakgrunn. Dette bidrar blant annet at mange som har vokst opp her som kunne tenke seg å flytte tilbake, ikke gjør

det, og at nyinnflyttede med barn flytter over gaten til den andre siden av skolegrensen, spesielt i sør. Eiendomsmegler opplyser at prisene kan variere med en forskjell på 5000 per m² på boliger i samme gate men i hver sin skolekrets.

En etnisk norsk kvinne som har voksne barn forklarer hvorfor hennes sønn ikke vil flytte tilbake: *«Sønnen min bor på Sandaker og kunne ikke tenkt seg å flytte tilbake hit. Han vil ikke at jenta hans skal være i en klasse med 80-90% utlendinger så hun ikke får lære seg å snakke norsk. Han har ikke noe imot utlendinger sånn ellers. Det er det med språket og oppveksten. Når han var liten var det fem utlendinger i klassen.»*

En representant for FAU vektlegger at bildet av problemene med skoler med høy andel av minoritets elever delvis kan være medieskapt: *«Jeg tror mange utenfor har et bilde av Haugerud, som media er med på å skape når de bare for noen uker siden sa at Haugerud har 85% fremmedspråklige*

Dr. Dedichsens Villa

i skolen. Folk drar hele Groruddalen over en kam og mener at dette automatisk skaper dårlige skoler. Dette skaper en del utfordringer for oss som bor her. Jeg blir av og til møtt med «herregud, hvordan kan du la barnene dine gå på en sånn skole?»

Det er mange som nevner at Haugerud senter burde vært styrket, selv om man ser begrensingene til et slikt nærsenter når det ligger så nær Tveitasentret. På den andre siden er det flere som nevner viktigheten av god spredning i aktiviteter på området for å knytte områdene sammen. Velforeningen uttrykker at det er viktig for fellesskapet at man ikke sentrerer alt rundt Haugerud, som i dag har de fleste attraksjonene sammenlignet med Trosterud: «Å bygge bro over Trosterud og Haugerud krever at man også har noen aktiviteter, og et breddetilbud på Trosterudsiden også. Da blir det mer naturlig ett område.»

3.5 Kvaliteter i området

I intervjuene har informantene blitt bedt om å kartlegge kvaliteter i nærområdet. En fullstendig oversikt kan sees i vedleggsdelen, men her kan vi vise de punktene flest har vist til. Stedene som har best opparbeidede uteområder er borettslagene sine ballplasser og lekeplasser. Treningssentret trekkes frem av mange som en positiv utvikling i lokalmiljøet, og er den eneste private aktøren som tydelig stikker seg frem, selv om flere nevner nærhet til lege og apotek som positivt. De resterende er tilbud drevet av kommunen eller frivillige. Det har blitt påpekt nødvendigheten av å samarbeide med borettslagene ved et eventuelt områdeløft.

Av kvaliteter som ikke er spesifikke, navngitte steder er det flere som har nevnt at de store åpne plassene på hver side av Dr. Dedichens vei er viktige for opplevelsen av lys og luft, da store deler av området

har svært høy utnyttelse. Marka ble nevnt av nesten samtlige som en stor berikelse for området.

1. *Seniorsentret og Frivillighetssentralen*
2. *Parsellhagene*
3. *Treningssentret*
4. *Lekeplass - Haugerudtunet*
5. *Lekeplass og ballplass - Haugerud borettslag*
6. *Hallen - med Åpen hall på lørdager og idrettsbanene*
7. *Haugerud skole - Har fått en positiv vending*
8. *Lekeplass - Solfjellet borettslag*
9. *Lille Wembeley - ballplass og hunderast*
10. *Grillplass - Fagerholt borettslag*
11. *Trosterudvillaen med hagen*
12. *Skøytebane om vinteren og «Lilleskogen»*
13. *Den gamle hoppbakken, nå akebakke*
14. *Marka - med Lutvann spesielt*

3.6 Oppsummering

- De informanter vi har snakket med som opplevd et stort stedstap er beboere som har kjent til stedet siden før den store utbyggingen på 60-80 tallet. De som har bodd her lenge, siden den store utbyggingen sier at det er et tap av fellesskap ved generasjonsskiftet.
- I følge våre informanter var det få som kjente til Haugerud/Trosterud, eller visste hvilke kvaliteter området innehar. Mange informanter tror at andre

tenker på Haugerud med et negativt fortegn.

- T-banen og kjøpesentret er det første som møter en som ankommer Haugerud, og er det eneste av området som sees fra veien. Det gir et dårlig inntrykk av stedet som ikke gjenspeiler beboernes opplevelse av kvaliteten i deres boområde.
- Haugerud ungdomsskoles omvending i forhold til omdømme viser hvordan det er mulig å snu en negativ trend gjennom bevisst og målrettet arbeid, og hvor viktig omdømme er selv for et lite sted.
- De tre vanligste karakteristikkene av Haugerud/Trosterud var: Grått og slitt, mark og natur, og stille og kjedelig. Det var også mange som nevnte mangfold og multikulturelt, gode fellesskap og nabolag, og sentral beliggenhet som viktige beskrivelser av stedet.
- Trosterud har et dårligere omdømme enn området som helhet blant våre informanter, noe også eiendomsmegler bekrefter. Hvis man skal se på både Haugerud og Trosterud som ett planområde er det viktig å også skape aktiviteter og et positivt bilde på Trosterud for å trekke folk over Dr. Dedichens vei og skape samhold mellom strøkene.
- Andelen av barn med fremmedspråklig bakgrunn i skolene, og grensene for skolekrets er et tilbakevendende tema blant foreldre i området og grunn til at flere ikke vil flytte tilbake til Haugerud, eller flytter til et annet sted før barna når skolealder.
- Av offentlig tilgjengelige områder er det mange som har nevnt borettslagene sine private plasser som stedene med best kvalitet.

4.0 Stedsbruk

4.1 Trafikk og parkering

Det er mange som nevner problemer med støy og dårlig luftkvalitet med mye støv og eksos fra de store veiene i nærheten, både E6 og Tvetenveien. Siden E6 ligger nede i en dal, blir det mye lyd som spres opp i dalen mot planområdet.

De to største veiene i planområdet, Tvetenveien og Dr. Dedichens vei har en rekke trafikkfarlige punkter som har dukket opp gjentatte ganger i intervjuene. Oftest nevnt er krysningspunktene der gangveiene gjennom borettslagene krysser de store veiene uten å være tilrettelagt for det. Dette er spesielt nedre del av Dr. Dedichens vei, som for mange er veien til skole og fritidsaktiviteter, men også resten av Dr. Dedichens vei har mange farlige konflikter mellom utkjørsler, busstopp, fotgjengere og biler. Spesielt er det mye trafikk til spesialskolene ved start og slutt av skoledagen, da de fleste av elevene kommer langveisfra. Det er flere som sier at de tror det kun er et spørsmål om tid før det skjer en ulykke, og at de har sett mange nestenulykker. En informant som bor i blokkene på Trosterud med god utsikt over Dr. Dedichens vei sier:

«Jeg svetter noen ganger når jeg sitter på balkongen og ser ned. Det er så vidt unga klarer å få hæla vekk ifra bila. De som kommer fra oss (borettslagene på Trosterud) går ikke helt opp for å bruke gangbrua, de smetter over. En dag kommer tragedien. På 20 år har det vært 1-2 trafikkontroller. Folk kjører mye fortere enn i 60 km/t.»

En annen spesielt farlig strekning er i forbindelse med kollektivtilbudet på Haugerud. Folk fra borettslagene løper over veien også her hvis de ser T-banen komme, da det er en omvei å bruke gangbroen og vil medføre at man ikke rekker T-banen. Her melder også flere om nestenulykker. Også hvis man går av bussen på feil side av veien med handleposer er det fristende å ta snarveien for å slippe trappene. Noen foreslår fysiske sperrer så man ikke kan løpe over veien, mens andre foreslår fotgjengerfelt, slik at fotgjengere slipper å gå rundt.

En fjorten år gammel gutt forteller: *«Noen ganger stresser jeg for jeg ser t-banen komme, da løper jeg med en gang over. En gang traff nesten en bil meg.»*

En ung jente sier: *«Vi burde få fotgjengerfelt ved busstoppet. Hver dag ser du folk som løper foran biler, spesielt om morgenen, biler stresser til jobb og mødrene løper med handleposer og barnevogner.»*

Det er også flere som har bekymret seg over økt trafikk i Hagapynten med hastigheter langt over fartsgrensen i småhusområdet. Trafikken her har også økt med utbyggingen av nye boliger nord på Hagapynten.

Parkeringsplassen utenfor Haugudsentret er en kilde til konflikt da denne brukes både av handlende i butikkene og servicetilbudene, og til kirke og moské, men også til henting og levering av barn til skole og barnehage. Det meldes om full parkeringsplass og lavere omsetning i sentret når plassene er opptatt av folk som ikke i utgangspunktet skal handle. Kirken forteller om besøkende som har fått bot når de er i kirken i begravelse på dagtid da det ikke er mulighet for å parkere på kirkens tomt. Mange nevner at området hadde vært bedre uten parkeringen, men at det ikke er noe å gjøre med, man trenger disse parkeringsplassene til sentret. Dette til tross for at de fleste brukerne gjerne bor i nærheten, og sentrets strategiske beliggenhet i forhold til kollektivt tilbud.

Kvinne som bor i blokken over Haugerudsentret: *«Vi har behov for den parkeringsplassen til sentret. Vi har ikke behov for flere leiligheter, det bor nok mennesker rundt her.»*

Frisøren på sentret forteller: *«Jeg hadde nok hatt mindre kundegrunnlag med mindre parkeringskapasitet. Hver fredag 13.30 er det bønnemøte i kjelleren. Da er det lite parkering til kundene, og det kan merkes.»*

Det er også konflikter på de få utfartsparkeringene til Østmarka. Velforeningen trekker frem parkeringen til Lutvann som eksempel på dette: *«Et av kjerneproblemene med tilgang til marka er parkeringsplasser. Det er en offentlig parkering oppe ved Lutvann, men den brukes av de borettslagene i nærheten slik at de skal slippe bomringen. Det bør være maks 4 timer parkering hvis det skal fungere som utfartsparkering. Lutvann er jo tilrettelagt for bading*

for bevegelseshemmete, uten at bilen har noe sted å stå!»

På området er det generelt problemer med ulovlig parkering og hensetting av biler. Beboere sier at det gjerne er biler som blir hensatt over lengre tid. Det ser ut til at disse problemene oppstår i restarealer som er udefinerte områder og at bilene er uskiltet eller ikke blir fulgt opp av eiere.

4.2 Gangveier og forbindelser

Beboere er generelt fornøyde med tilbudet av gangveier på området. Store deler av senter og boligområdene er planlagt som bilfrie, og det er lagt opp til at det skal være enklere å gå enn å kjøre bil, slik at de raskeste forbindelsene er gangveier og bilene må kjøre omveier. Det er likevel noen områder som spesielt utmerker seg negativt i henhold til et trygt gangtilbud, i tillegg til de utfordringene som ble tatt opp i forrige avsnitt.

Det ene temaet mange av informantene har tatt opp er biler som kjører i gangveier. Dette gjelder spesielt gangveiene inn fra Dr. Dedichens vei, hvor det er tinglyst rett for beboere å bruke denne som innkjørsel. Det er derimot mange fler som kjører her enn de få beboerne som har innkjørsel fra gangveien.

Det er også mange som bruker skolegården på Haugerud ungdomsskole som parkering og drop-off sone for skolen og de mange barnehagene som ligger i området innenfor. Biler kjører gjerne tvers over skolegården for å komme til gangveiene som fører til barnehagene. For familier som likevel skal kjøre bil til jobb, er det nok ikke noe alternativ å først levere til fots, og så gå hjem igjen og hente bilen. Noen av intervjuobjektene har spekulert i om det blir konflikter fordi det er for mange gangveier, som ikke gir noe alternativ annet enn å kjøre inn på dem mens andre igjen fremhever kvaliteten av et helt bilfritt område.

En diskusjon mellom to småbarnsmødre gikk som følger: A: «De som leverer i barnehagen kjører gjennom skolegården og parkerer i skolegården eller

B: «Kanskje det er for mange gangveier? Hvis vi skal til sentret må vi ned, rundt og opp. Vi kan ha en barnehage nærmere som vi må kjøre langt for å komme til.»

Det er mange som krysser til fots på parkeringsplassen utenfor Haugerudsentret, spesielt barn som skal til skolene. Det sier seg selv at ryggende biler og snarvei

4.3 Sykkelveier

Det har vært relativt få aktive sykklister i våre undersøkelser. Flere ungdommer nevner at de har syklet rundt i nærområdet som barn, men de fleste bruker andre transportmidler til daglig. En forbedring av sykkelforholdene må også sees i en større sammenheng enn et slikt avgrenset planområde, men vi velger likevel å gjengi den informasjonen vi har fått, selv om den ikke kan sies å dekke alle aspekter av temaet på en tilfredsstillende måte.

Som med gangveiene inne på området oppleves sykkeltraseéne som trygge, med unntak av overganger og tidligere nevnte konfliktområder med bil. Det er fler som har nevnt at det har blitt bedre fasiliteter i strekket av sykkelvei som er bygget langs Tvetenveien, selv om ingen av våre informanter sa at de benyttet seg av denne. De syklet heller på oversiden av

Haugerudsentret på gamleveien som i dag er gangvei. Det er blitt uttrykket skepsis til å legge myk trafikk sammen med den tunge i stedet for å legge til rette for sykling i de roligere områdene.

En kvinne ca 50 år, sykler til jobb i sentrum i sommerhalvåret sier: *«Det som er påfallende er at når du sykler bort til Tveita har du et svært grøntområde som du kunne syklet på, men det mangler noen forbindelser der, så du må ned på Tvetenveien nesten uansett. Ved å lage bro over t-banen kunne du syklet på småveier og langs grøntarealene. Nå bygger de en vannvittig dyr sykkelvei langs Tvetenveien. Men du må sykle helt til Godlia for å komme over t-banen til de roligere veiene. Det er rart å velge noe veldig dyrt når man kunne gjort noe billigere og hyggeligere.»*

En mann på 25 år, oppvokst på Haugerud sier: *«Jeg sykler mye om sommeren. Ikke til sentrum, jeg liker ikke sykle på steder der det er vei og biler. Jeg er veldig opptatt av gode sykkelveier, det kan bli bedre her. Jeg jobber på Alnabru. En mulighet til å komme seg til Alnabru uten å bruke hovedveien med mye eksos og biler hadde vært veldig fint. Da tror jeg flere hadde gått og syklet dit. Jeg sykler ikke i smale sykkelfelt når busser kjører forbi, da sykler jeg bevisst på fortauet.»*

4.4 Transport

En av Haugerud og Trosterud sine store styrker, som mange oppgir som et viktig aspekt ved området er tilgjengeligheten til offentlig transport, spesielt T-banen ned til sentrum. Av de vi har snakket med som arbeider i Oslo sentrum er T-banen beste transportmulighet. Av de som ikke velger dette er sykling er nevnt som alternativ sommerstid, og bil på grunn av turnus, sene arbeidsdager og utrygghet i sentrum om kvelden. De som oppgir at de kjører bil til jobb, oppgir som regel at de jobber steder som mangler gode kollektive forbindelser, eller pendler så langt at de må bytte transportmiddel i sentrum.

En oppgir at tidsforbruket hadde gått opp så betraktelig ved å bruke kollektiv transport at det ikke er noe reelt alternativ: *«Jeg bruker bil til jobb. Jeg jobber på Ullevål, og det er så knølete å komme seg dit. Alt kollektivt går inn til sentrum, ingenting går på tvers. Hvis jeg tar kollektivt tar det en time. Med bil tar det 20 min. Hvis jeg hadde jobbet i sentrum hadde*

jeg tatt t-banen.»

Mange oppgir at de bruker bil til å handle, selv om de ikke bruker bilen til daglig. Da velger man ofte andre steder å handle enn på Haugerudsenteret, i butikker som enten er billigere, eller har bedre utvalg enn Rimi.

Flere pensjonister har nevnt at matebussen som går fra T-banen stopper alt for tidlig på ettermiddagen, og gjør at mange blir tvunget til å velge bil i stedet for kollektiv transport. Det er også noe uklarhet om denne bussen er til for alle eller om det er en «pensjonistbuss». Både voksne og ungdommer har fått beskjed om at den bare er til for gamle, og at man må gå av, selv med tunge handleposer.

I forhold til en fremtidig utbygging er det flere som nevner utvikling av kollektivt tilbudet før det blir overfylt: *«Jeg blir bekymret av hvor fullt det blir på t-banen etterhvert hvis man bygger ut. (...) Klarer man å tenke rekkefølge, å bygge ut kollektivtrafikken først, det er fullt på t-banen nå. Dette er siste holdeplass med sitteplasser.»*

Vi har kun snakket med en person med behov for hjelpemiddel for å komme seg rundt, men han kunne fortelle at t-banen var utelukket for han på grunn av for stor avstand fra perrong til vogn. Det var ikke problemer med å komme seg ned til perrongen, selv om det er bratt, da han hadde elektrisk kjøretøy. Men for en person i manuell rullestol vil dette også kunne være et problem. Han forteller: *«Her på Haugerud er det greit med rullestol. Det er mest nede i Oslo sentrum, dit drar jeg ikke. Men t-banen er håpløs. En gang kom hjulet mellom perrongen og t-banen mens den begynte å kjøre. Det kom en ung mann og hjalp til å holde meg fast. Buss kommer du ikke inn i i det hele tatt. Jeg kommer meg helt opp til Lutvann for å bade hvis jeg vil.»*

4.5 Innendørs Møteplasser

Det er ganske gode tilbud av møteplasser for noen interesse- eller målgrupper slik som ungdomsklubben, idrettsklubben, seniorsentret etc. Helsestasjonen er savnet som møteplass for småbarnsforeldre, og det er eldre som faller utenfor seniorsentret, enten fordi terskelen med å bli medlem er for høy, eller for at man ikke føler seg gammel nok. For noen er det også

en opplevelse av utrygghet, eller man er for dårlig til beins. Pensjonert kvinne forteller at hun føler hun ikke har noe tilbud, selv om hun er i målgruppen for flere aktiviteter: *«Jeg bruker ikke eldresentret. Jeg gikk dit en gang for å bli kjent. Jeg er minstepensjonist. Man må være bruker og betale 300 kr for å gå der, og man må kjøpe noe. Det var gym for eldre på sats, men det var så stappfullt at man kom borti hverandre og sparket hverandre hele iden. Det var folk over alt. Jeg bruker ikke treningssenteret her. Jeg fikk nok.»*

Pensjonert mann: *«Jeg har hørt flere som har sagt at de ikke tør å gå til seniorsentret, for det er så mye ungdom (utenfor Haugerud senter). Men det er ingen som har spurt ungdommen om de er dårlig (farlig) eller ikke.»*

Nesten alle informantene savnet en innendørs offentlig møteplass, det vil si et møtested som ikke beregnet for en spesiell gruppe. Dette har vært et gjennomgående tema uavhengig av alder, fritidsinteresser, familiesituasjon og etnisitet. Det eneste serveringstilbudet på Haugerud og Trosterud som ikke man må være medlem av, eller i en spesiell målgruppe for å benytte seg av, er bistroen på Haugerudsenteret. Selv om flere nevner bruk av bistroen gang innimellom, er det mange som ikke vil gå dit, da den er forbundet med et rusmiljø. En ansatt på Haugerud senter sier derimot at det har skjedd en opprydding på bistroen i det siste: *«Den nye eieren på kroa er også bra. Han fjernet alt av narko og annet grums. Har kvelder med fotball og ski på tv. Det hender at jeg går dit, men ikke så ofte. Det er jo mange som har drukket øl der i 20 år, det er de samme folka der.»*

En pensjonert mann sier derimot: *«Jeg savner en kafeteria, hvis du skal ta en kaffe her må du gå forbi fem stykker som drikker øl.»*

En nyinnflyttet kvinne sier: *«Det jeg har savnet etter jeg har gått rundt og blitt kjent, er et møtested. Noe som er fint og for alle på senteret og som har lang åpningstid. Både for folk som vil ha et glass vin og en middag, og de som bare vil ta en kaffe med barna. Det savner jeg veldig. Når man ikke kjenner folk godt nok til å gå hjem til noen burde man ha en offentlig plass å sette seg.»*

Da mange har små leiligheter har flere nevnt et behov for utleielokaler til mindre og større tilstelninger. Det

er utleielokaler i Trosterudvillaen, men det er ikke alle type arrangementer som passer her. Det er spesielt etterspurt et lokale med plass til for eksempel bylluper med mange gjester, opp til 200. Og et mindre møtelokale med plass til ca 30 til barnebursdager og lignende.

Mange nevner det nyåpnede treningssentret på Haugerud senter som et positivt innslag. En ansatt på Haugerudsenteret sier at treningssentret har hatt en god effekt på lokalmiljøet, og er brukt av en variert del av befolkningen.: *«Treningssentret har hatt veldig bra innvirkning. Alle aldre og nasjonaliteter går der sammen.»*

Det er derimot 18 års grense på treningssenteet. Ungdommene vi snakket med var veldig opptatt av dette, og synes det var dumt at de måtte ta t-banen til et annet treningssenter for å få lov til å trene. Dette gjaldt også de ungdommene som ikke benyttet seg av de typiske ungdomstiltakene som Trosterudklubben og Åpen Hall på lørdager i regi av IF. Kvinner som bruker hijab har også nevnt at de hadde ønsket seg trening på spesielle tidspunkter bare for kvinner, siden det blir så varmt å trene med hodeplagg. Haugerud IF er også opptatt av dette i forhold til for eksempel modernisering av garderober i hallen, med bedre skille mellom kvinne- og mannegarderober, slik at ikke dette blir et hinder for noen å melde seg inn i foreningen.

Spesielt nevnt i alle aldersgrupper er behov for mer tilbud for ungdommer. Ungdommene selv sier at de henger på kjøpesentret og blir kastet og må stå ute og fryse hvis de ikke har noe å gjøre på.

På Trosterud senter ligger Trosterudklubben som har tilbud for ungdommer på hverdager. Det er bare noen av ungdommene som benytter seg av klubben, og de eldre ungdommene synes det har blitt litt kjedelig. En egen ungdomsklubb på Haugerud som sprer tilbudet enda mer er det ikke så stor tro på.

«Det er en klubb på Tveita, men den er veldig liten. En klubb på Haugerud hadde blitt veldig liten. Mange jeg kjenner på Tveita kommer til Trosterudklubben. Vi burde være samlet.»

Kirken har også aktiviteter for barn og ungdom, en klubb som heter Amigo, og en speidergruppe som leier lokale i kjelleren. Presten forteller at de er godt besøkt, og at det kommer unge med bakgrunn fra mange nasjonaliteter. For noen minoritetsungdommer er det

derimot kommunisert utydelig i hvilken grad disse tilbudene er avhengig av religiøs tilhørighet.

En jente som vektlegger sin muslimske identitet sier: *«Man bruker fotballbanen som møtested om sommeren og åpen hall om vinteren. Ofte har vi gått på samme skole og bor nært hverandre. Familiene kjenner hverandre og vi møtes på lekeplassen. Det er veldig lite møtested for ungdom ellers. Jeg tror det foregår noe i kirken, men de fleste i området er av utenlandsk opprinnelse og da går man ikke i kirken. Det mangler ungdomssenter her. Man henger inne på sentret, men blir kastet ut og ender opp med å bare henge ute. På vinteren er det ikke noe fellesskap unntatt Haugerudhallen. Det er veldig savnet. Jeg tror definitivt at ting som speidergruppa hadde hatt fler medlemmer hvis den ikke hadde møtested i kirken. Når jeg vokste opp var det noe som het Amigo som var for barn, men jeg er muslim og trodde det ikke var lov til å gå i kirken. Det fant jeg ut nå at er lov. Man må opplyse om at det ikke er i forbindelse med religion, bare samhold.»*

Åpen Hall i regi av Haugerud IF er et lavterskel aktivitetstilbud til ungdommer på lørdager. Dette betegnes som en stor suksess, og blir brukt av ungdommer også i omliggende områder. Det er fler som melder om at det har vært mindre uro og hærverk etter dette tiltaket ble satt i gang. Leder for seniorsentret tror dette er en direkte konsekvens av arbeidet til Haugerud IF, noe som understreker viktigheten av slike tilbud i et samfunnsøkonomisk perspektiv: *«Haugerud IF laget et tilbud til uorganisert ungdom i helgene. Før var det mange som satt i hagen her, utemøblene ble brent opp og det var hærverk. Etter 2010 har det ikke vært noe.»*

Noen ungdommer har et stort behov for å komme seg ut og savner tilbud.

En 14 år gammel gutt forteller: *«Hvis jeg ikke ser på tv eller spiller playstation, kjeder jeg meg mye hjemme. Da går jeg ut og spiller fotball med vennene mine selv om det ikke er trening. Jeg er ute hele tiden om sommeren. I fjor sommer var jeg aldri hjemme. Hallen er ofte stengt. Den er åpen på lørdager. Noen ganger booker noen hallen, og da går jeg noen ganger inn i hallen og ser på hvem enn det er som spiller. Om det er håndball eller fotball spiller ingen rolle. Jeg er der hele tiden for jeg har aldri noe å gjøre på lørdager som oftest. Enten spiser jeg med venner, eller går på kino, ellers er jeg der.»*

Andre ungdommer har ikke samme behovet, og liker seg best hjemme eller hos venner. En jente i 10. klasse på Trosterud har ikke behov for spesielle ungdomstilbud: *«Min lørdag er å være hjemme og slappe av og nyte helgen. Jeg liker å være så lat så mulig i helgene fordi det er så mye skolearbeid, at når jeg først har fri vil jeg bare være hjemme og slappe av, jeg går nesten ikke ut av senga.»*

4.6 Utendørs Møteplasser

Det er god dekning av idrettsanlegg og god tilgang til skogen. Savnet av utendørs møteplasser er likevel stort, da disse bare dekker noen av behovene man har for å være utendørs. Utendørs møteplasser dreier seg rundt sport og natur, og det finnes få «urbane» møteplasser, eller steder å slå seg ned med for eksempel benker og griller. Det er generelt få uteområder som er opparbeidet på en måte som inviterer til å slå seg ned.

En middelaldrende kvinne sier: *«Hvor skal man luften hunden - ikke alle føler seg hjemme i marka. Vi trenger også rekreasjonsområder i umiddelbar nærhet til boligene.»*

Flere er enige om at det er lite plasser å slå seg ned. Mange småbarnsforeldre sier de bruker de private lekeplassene til de ulike borettslagene, eller tar seg inn i barnehagene på kveldstid. Flere småbarnsforeldre sier at en offentlig plass hadde trengt en kombinasjon av steder for barna å leke og de voksne å sitte: *«Det er ikke noe naturlig sted å sette seg her. Det må være litt visuelle kvaliteter, noe grønt, et sted unga kan springe rundt. Marka er et stykke unna for å henge bare med en kaffe. Vi bruker barnehagelekeplassene ofte, av og til de som tilhører borettslaget. Den ved ballbanen blir hyppigst brukt. Her sitter av og til og ungdommen da det er bord her, om de ikke sitter oppe på taket på Barnhagen ved sentret. Ungdommen har ikke så mange plasser å sitte og oppholde seg».*

Ungdommer blir observert på taket av barnehagen nær sentret og «hengende» på t-banestasjonen og utenfor sentret. Ungdommenes uttalte behov for utendørs møteplasser skiller seg ikke grunnleggende fra voksnes og andres utsagn: *«Vi burde hatt fler benker. Du ser folk sitte på fortauskanten eller på bakken om sommeren, vi har ikke noe sted å sitte.»*

Særlig når man ikke har hage, vil man gjerne være ute også.»

For litt større barn er ofte skolegården en trygt samlingspunkt. Men skolegårdene på Trosterud og Haugerud er ikke opparbeidet slik at de er attraktive for lek på kveldstid.

En småbarnsfar, oppvokst på Haugerud, bor nå på Tveita og vurderer å flytte tilbake til Haugerud sier: *«Lekeplassen på Trosterud skole er en svær asfaltflekk. Jeg ser ikke folk gå hit i helgene og leke, og skolen fungerer ikke som et samlingspunkt. Man vil heller gå til Haukåsen skole eller barneslottet på andre siden.»*

4.7 Møteplasser utenfor området

Hvis vi skal trekke noen store linjer ut i fra informantenes utsagn, ser det ut til at grad av mobilitet har mye å si for om man savner møteplasser i nærheten av boligen sin. Unge voksne, voksne uten barn og spreke pensjonister har en større mobilitet i hverdagen og nevner ikke i like stor grad at de savner en møteplass. I denne gruppen finner du også syklistene, og pendlerne som beveger seg inn til sentrum til daglig. Av de med mindre mobilitet er det større behov for gode møteplasser i nærområdet, også gjerne på dagtid. Her finner du blant annet hjemmевærende foreldre, små og store barn, ungdommer, pensjonister og uføre, eldre eller andre med nedsatt førighet. Noen av disse får dekket sine behov fra eksisterende tilbud, slik som aktive brukere av seniorsentret.

En dame som flyttet hit for noen år siden, har ikke barn og jobber i sentrum savner ikke møteplass i lokalmiljøet, da hun er en aktiv bruker av resten av byen: *«Jeg savner egentlig ingenting. Hvis jeg skal møte venner drar jeg inn til byen og spiser. Jeg kjenner egentlig ikke så mange på Haugerud. Det er ikke viktig med lokalmiljøet egentlig.»*

Kvinner fra den tyrkiske kvinneforeningen som leier i Trosterudvillaen forteller at de bruker Oslo sentrum ofte, og gjerne i forbindelse med besøk i moské. Der har de et fellesskap med det tyrkiske miljøet fra hele Oslo:

«Vi handler mest småting på Rimi i hverdagen. Eller i byen. Vi drar kanskje 2-3 ganger i uken til sentrum, og

da handler vi etterpå på grønsaksbutikken der som har veldig bra tilbud. Vi går til den Tyrkiske moskeen på Grønland, Tyrkisk islamsk union. Der har vi en kafé hvor vi drikker kaffe etterpå.»

En småbarnsmor savner derimot et møtested på dagtid, et behov helsestasjonen og Åpen Barnehage tidligere fylte: *«Jeg tror det er viktig med aktiviteter og møteplasser for oss med barn før skolealder for å unngå fraflyttingsproblematikken»*

Yngre ungdommer med mindre mobilitet og strengere grenser er mer avhengige av et tilbud i lokalmiljøet, før man får lov til å bevege seg lengre vekk fra hjemmet på egenhånd: *«Vi pleier å gå ut og spise mye. Vi går mye turer her om kvelden, men ellers er det lite å gjøre på Haugerud og når vi først finner på noe drar vi et annet sted (...) Da vi var yngre og ikke kunne dra så langt dro vi til Tveitasenteret. Nå drar vi til byen, ikke nødvendigvis for å feste, men for å spise middag på Istanbul (...) og restauranter i Storgata ved legevakten. Det skulle vært flere spisesteder her.»*

De eldre drar ofte til Tveitasentret og drikker kaffe. Noen har også andre kreative løsninger på manglende møteplasser i nærmiljøet. En kvinnelig minstepensjonist sier: *«Jeg går i marka. På Rustadsaga er det kafé. Der har jeg blitt kjent med folk fra Lambertseter, vi sitter og prater. Da kan jeg gå dit og ta buss tilbake. Det er ca 7 kilometer og litt opp og ned.»*

En samtale med en pensjonist med elektrisk rullestol og hans kone:

A: *«T-banen bruker jeg aldri.»*

B: *«Vi drar til Tveita på kafeteria, han kjører rullestol og jeg sitter på.»*

A: *«Vi bruker ikke Oslo sentrum, å nei! Der er jeg redd! Man hører mye om nedre Karl Johan og Jernbanetorget Når vi skal handle kjører vi heller til Lørenskog. Hvis vi skal spise ute, drar vi til Tveita eller Brynseng. Ellers kjører vi ti minutter til plantasjonen og spiser middag der og lukter på blomstene, det er veldig koselig og det er 49 kr middagen. Eller spiser frokost på Ikea.»*

4.8 Frivilligheten før og nå

Spesielt idrettsforeningen melder om sviktende engasjerte frivillige foreldre. Det er mange utsagn om

et frivillig miljø, som har forsvunnet men blomstret før. I følgende sitater er det ulike forklaringsmodeller for hvorfor dette har skjedd. Noen sier det er kulturforskjeller og den store andelen av innvandrere som er årsaken til at frivilligheten er sviktende, mens andre sier det er noe i tiden og andre igjen foreslår andre måter å søke frivillige på.

En pensjonert dame som hadde barn på 70-80 tallet sier: *«Jeg synes synd på den oppvoksende slekt. Når min sønn var liten stilte alle foreldrene opp. Det var kaker og vafler i fotballklubben, skoleorkester og alt. Nå er alt lagt ned. Det har ikke noe med verken deg eller meg å gjøre, men det er tiden.»*

En representant for FAU sier at manglende frivillighet blant foreldre sliter på de få som velger å engasjere seg: *«Jeg har hørt om folk som har skiftet idrettsklubber for at det er for mye dugnadsarbeid. Med mange i området, som ikke har tradisjon for dugnadsarbeid blir det for mye arbeid for noen få. Sånn generelt er det nesten en rovdrift på de få frivillige som er i området. Jeg tror det er viktig å få en økning av villighet til dugnad.»*

Leder av cricketklubben beskriver at den nyopprettede klubben forsøker å nå de som faller utenfor idretten slik den er organisert i dag:

«Haugerud er jo et flerkulturelt område og mange har bakgrunn i cricketspillende nasjoner. Foreldrene får barna i aktivitet, men greier ikke holde dem i aktivitet i en lenger periode. Man vil gjerne drive med det man ser på hjemme, og disse foreldrene ser på cricket. Vi håper at man nå får inkludert de som vanligvis faller utenfor idretten.

Noen er redde for å binde seg og vil være fristilt medlem uten å betale, ha ansvar eller forpliktelser. Jeg vil gjerne ha et gratistilbud for de som ikke er sikre, eller som ikke har råd til å være med på de premissene som er lagt. Jeg har ikke så mye erfaring med dette ettersom vi kun har drevet på med dette et halvt år, men klart hos noen er det et økonomisk problem. I cricket må du kanskje kjøpe en del utstyr, og det er mer tidkrevende enn for eksempel fotball.

Nå snakker jeg kun for pakistanske barn, som kanskje skal ha morsmålsundervisning i tillegg til vanlig undervisning. Og da har de kanskje bare mulighet til å drive med en idrett. Da blir det gjerne fotball»

En småbarnsfar, oppvokst på Haugerud problematiserer manglende frivillighet.

«Nå som jeg har blitt far ser jeg at det kan bli utfordrende å oppdra barn her. Noe av dette går på engasjement blant foreldre rundt oppvekstmiljø og idrett. Grunnen til at fotballen er dyrere er jo at ingen bidrar til kjøring og kakesalg. Jeg er egentlig polsk innvandrer. Vi flyttet hit i 1986. Siden jeg er hvit er det lettere for meg å integreres. Pappa var veldig opptatt av å være med på aktiviteter og kjøre, og den biten føler jeg er borte her. Men kanskje man skal se på frivilligheten på deres premisser, det er mange resurssterke folk som bor her, men frivillighet er et ukjent fenomen, og de må ha et fora for å gjøre det. Kanskje en kafé som selger mat fra ulike nasjoner hadde vært en ide for å få de voksne innvandrerforeldrene til å møtes. Det er veldig viktig, for hvis ingen foreldre snakker sammen kan ungene gjøre hva de vil.»

En mann forteller derimot at dugnadsånden også kunne svikte før i tiden:

«Når jeg var formann i borettslaget for 30 år siden hadde vi møte med ungene, hvordan gjøre Haugerud triveligere. Vi hadde 90 ungdommer og 60 voksne på høring, og bestemte oss for at vi kunne lage en klubb i kjelleren. Betingelsen var at det var én voksen som kunne ta ansvar og stille som vakt. Men når det kom til gjennomføring var det ingen som ville gjøre noe som helst.»

Det er flere som nevner viktigheten av å bruke menneskelige ressurser som allerede ligger latent : *«Man burde utløse kompetanse som allerede finnes i befolkningen. Haugerud består av en aldrende befolkning av norske, mange hjemmевærende innvandrere, og mange trygdede, altså mange som har fri på dagtid. Dette er heller ikke de rikeste, og det må man ta i betraktning.»*

4.9 Trygghet

Som vi ser det er opplevelsen av trygghet veldig individuelt, og det er vanskelig å se klare trekk i demografien om hvem som opplever stor eller liten trygghet i nærområdet sitt. Det er lite eller ingen reell frykt, eller forventning om at noe farlig faktisk kommer til å skje i nærmiljøet og de fleste karakteriserer Haugerud og Trosterud som et trygt og rolig sted å bo. Det er likevel en del opplevd utrygghet som fremkommer. Mange sier de ikke vil gå alene i

mørket, men dette er svært individuelt. I kapittelet under er det lagt vekt på de som nevner utrygge steder, mens bildet er i virkeligheten altså mer nyansert.

Av plasser man unngår er det derimot noen steder som peker seg ut: Haugerudparken er et sted som nesten samtlige nevner som et problematisk område, da denne er overgrodd, forsøplet og det står biler hensatt på området. Denne har vært problematisk lenge. Av ungdommene er den kjent som røykeparken fordi det er der ungdomsskoleelevene sniker seg unna for å røyke. Den blir også kalt narkoparken etter en gjeng narkomane som har hatt tilholdssted der, og "dødsparken" (oppkalt etter en barnegjeng på 70-tallet som holdt til i parken. Lederen for denne gjengen sitter nå etter sigende i fengsel med en dom for drap).

En småbarnsmor sier hun ikke vil gå forbi sentret eller parken sent om kvelden:

«Jeg tar ikke t-banen til Haugerudsentret sent på kvelden. Noen ganger sitter det gjenger på plassen og

så må man gå forbi Haugerudparken. Jeg tar taxi.»

Flere eldre sier at de blir utrygge av folk som står og henger, spesielt på t-banen og på sentret. De ønsker seg mer oversiktlighet og lys. Leder av seniorrådet kommenterer også spesielt at ikke denne gruppen var inkludert i Boost Haugerud sin trygghetsvandring med politiet, noe de gjerne skulle ønsket:

«Kona liker heller ikke gå fra Haugerud sent om kvelden. Mange blir redde hvis det står folk som venter over trappa. Det kan være helt ubegrunnet frykt, men det oppleves skummelt. Vi er skuffet over at ikke trygghetsvandringen inkluderte eldre og folk med nedsatt funksjonsevne eller folk med partnere»

Ungdommene vi har snakket med var enige i at det som oppleves mest utrygt er steder uten folk, som gangstier i skogholt og veier uten innsyn fra beboere rundt. Ungdommene forteller om fler ubehagelige episoder, hvor det gikk rykte om en mann som lusket rundt i skogen ved ungdomsskolen, og biler som tilnærmer seg ungdommene på vei hjem fra skolen.

Se kartvedlegg for utfyllende informasjon

Tomme og eldre bygninger oppleves gjerne truende for ungdom, ikke på grunn av eventuelle folk, men av fantasifulle forestillinger de inspirerer:

Jente(A) 10. klasse, Jente(B) 10. klasse og gutt(C) 8. klasse, Haugerud ungdomsskole:

A: «Dr. Dedichens vei er ekkelt å gå i. Flere ganger har biler stoppet der og tutet på oss, eller kjørt sakte etter oss. Det er veldig åpent der. Jeg liker heller ikke å gå rundt Dr. Dedichens huset. Jeg har hørt at han mannen er begravet der. Seriøst, er han! Derfor, det er skikkelig creepy. Det er helt mørkt, bare når det er fest der er det lys.

B: «Noen ganger står vinduene åpne og gardinene blaffer, det ser ut som om det er et ansikt i vinduet. Vi hadde sommeravslutning der, da var det ikke skummelt, for da var vi så mange.»

A: «Jeg har egentlig ikke noe valg, jeg må enten gå langs bilveien, eller langs huset. Ellers kan jeg ta t-banen eller bussen, men bussen kommer bare en gang i timen, og t-banen ligger så langt nede, det blir så mye oppoverbakke.»

B: «Jeg stoler på at hvis det skjer meg noe om det er mennesker rundt, da hjelper de meg. Skogveiene er skumle.»

C: «Jeg går alltid med venner hjem. Det er bare et lite stykke jeg må gå alene.»

B: «Jeg føler meg egentlig trygg her, jeg tror ikke at noe kommer til å skje, men det er noe med mørket. Man tenker det værste.»

Også den gamle bensinstasjonen oppleves utrygg. En småbarnsmor aktiv i Boost Haugerud forteller:
"Når Boost Haugerud hadde en trygghetsvandring så utpekte bensinstasjonen og gjennomgang ved Narvesen på stasjonen seg som utrygt. Jeg tror det er essensielt at skolen og område rundt får nye bygg. Om det ikke skjer, så må man i hvert fall skjerme skolen for bensinstasjonsområdet."

Det er fler som har nevnt rus som en kilde til utrygghet, eller ubehag. Det er gjerne i forbindelse med Haugerud senter, og mange opplever det problematisk å komme rett fra treningssentret til en beruset gjeng utenfor bistroen.

«Det burde ikke være mulighet til å drikke alkohol etter kl ti for eksempel. En gang kom det en full mann og skrek til oss utenfor sentret.»

Andre igjen opplever stedet som lite preget av rus. En kvinne som flyttet fra Bærum hevder at det er langt

mindre rus her, enn på hennes gamle hjemsted, og tror det kan ha noe å gjøre med at det er mange muslimer som praktiserer alkoholforbud:

«Jeg har aldri opplevd at det er så lite rus som her. Det kan jo ha noe med religion å gjøre. Det er mye muslimer her. Det er stille og rolig i forhold til Bærum, der er det masse rus. Alkohol, narkotika alt mulig, jeg jobbet i barnevernet der. Her møter jeg mye mer hjertevarme, det er grunnen til at jeg ville på østkanten, fordi jeg trodde det var annerledes, og det var det.»

Av konkrete voldsepisoder er det heldigvis lite av fra våre informanter. En pensjonist fra parsellhagelaget forteller om to episoder han har vært med på de seneste år:

«Det har vært noen uheldige episoder (i parsellhagene) hvor vi har måttet tilkalle politi, men det har ikke noe å gjøre med parsellene i seg selv. Det har vært folk utenfra som ikke liker at det er innvandrere der. De har truet med knivdrap og malt hakekors på portene våre. Men vi har ikke brydd oss om det.»

«Jeg kom her (på Haugerudsentret) for 4 år siden og skulle inn på sentret. En jente spente bein for meg, og jeg falt og slo beinet så blodet spratt. Og de lo. To innvandrergutter kom og hjalp meg til legen.»

4.10 Oppsummering

- Trafikale forhold som burde prioriteres er tiltak for å forhindre ulykker i Dr. Dedichens vei og Tvetenveien, spesielt med tanke på de mange gående som krysser veien uten at den er tilrettelagt for det. Dette bør skje snarest, da det har vært observert mange nestenulykker på korte strekninger.
- Et annet kritisk punkt er å løse konflikter angående henting og levering med bil til skolene og barnehagene og de mange barna som går selv. Om dette innebærer sperrer for biler eller separere myk og harde trafikanter må vurderes nærmere.
- Det bør iverksettes tiltak for å forhindre kjøring på gangveier og kjøring i stor hastighet i boligområdene.
- Ønske om parkering for boliger, butikker og Østmarka må vurderes opp mot ønske om trafikkreduksjon og kollektivtilbud. Det må innføres tiltak for å kontrollere ulovlig hensetting av biler.

- Syklister ønsker seg trygge sykkelveier, men foretrekker småveier fremfor sterkt trafikkerte sykkelfelt. Det er flere steder i området rundt hvor det mangler viktige forbindelser til resten av byen.
- Bruk av kollektivtransport henger nøye sammen med tilbud og tidsforbruk. Området har i dag god dekning, men trenger et større tilbud med tanke på en utbygging av området. Størsteparten av intervjuobjektene disponerer privatbil, men mange foretrekker likevel kollektivtilbudet dersom det er raskt og enkelt.
- Lokale møteplasser er vektlagt som et stort savn hos nesten samtlige intervjuobjekter, men med ulik oppfatning av type møteplass. Mange ønsker seg en kafé, noen ønsker seg et sted med mat og vin, mens andre savner billige utleielokaler til private tilstelninger.
- Mange nevner at det finnes for lite tilbud til ungdom. Tilbud til ungdom har vist seg å ha svært positiv innvirkning på lokalmiljøet generelt.
- Det finnes ingen offentlig utendørs møteplass hvor man kan danne løse tilknytninger på tvers av interessegrupper.
- Grad av mobilitet spiller inn på om savnet av møteplasser er stort eller ikke.
- Hvis man greier å få orden på Haugerudparken og fylt de tomme bygningene på området med aktivitet har man løst noe av de mest utrygge situasjonene.
- Lys og oversiktighet spesielt rundt T-bane og senter kan øke den opplevde tryggheten. Det kan også plasser man kan slå seg ned, som gjør at det ikke ser ut som om man «henger» på hjørnet og venter på noen.
- Mange melder om sviktende frivillighet fra ulike hold, men det finnes flere ulike forklaringsmodeller og forslag til løsninger.
- Regelmessig fjerning av søppel, bearbeiding av kratt kan være med på å skape reel trygghet hvis det innebærer mer innsyn fra boligområdene til utsatte steder. Det er spesielt viktig når det gjelder skoleveier til barn og ungdom, da det har vært flere skremmende episoder i nærområdet.
- Noen, men ikke mange har nevnt rusmisbruk som en kilde til utrygghet.

Haugerudparken - en kilde til utrygghet

5.0 Stedsinteresser

5.1 Utbyggingsfrykt og potensiale

Beboere flest har fått med seg at kommunen ønsker å bygge ut flere boliger på Haugerud/Trosterud. Vi vil her videreformidle reaksjoner og holdninger til dette fra befolkningens side. Da vi ikke har intervjuet de ulike kommunale grunneierne har vi ikke forutsetning for å komme med nøytrale anbefalinger, men vil her videreformidle oppfatninger og tanker om en fremtidig utbygging.

Det er mange som uttrykker en skepsis til å få mange flere boliger på Haugerud og Trosterud, og mener at det er et svært tettbygd område fra før. Noen vektlegger nedbygging av friarealer slik som en kvinne i 50 årene:

«Vi er så mange mennesker som bor tett i tett. De friarealene vi har må vi ta vare på og ikke bygge ned. Selv om vi har marka i nærheten kan den oppleves for mange som en barriere. Det friarealene vi har her nede har fordelene som ikke marka har, at det er åpent landskap. Jeg ser at det er behov for en del ting, men å putte det i åpne arealer er jeg skeptisk til. Jeg mener at vi trenger mer variert boligstruktur. Man bygger ut «urbant» på Furuset, og bygger ned alle grøntområdene. Er sånn man gjør det rundt t-banene, at alle grøntområdene blir borte.»

Andre vektlegger frykt for større trafikale konflikter hvis det blir mange nye boenheter i området, og viser hvordan eksempelvis Dr. Dedichens vei vil bli påvirket av en utbygging av Lutvann leir. Dette vil også gjelde hvis man bygger ut de mer sentralt liggende områdene på Haugerud. Andre igjen er bekymret for rekkefølgen, som tidligere diskutert; at en økning i boenheter må komme etter en forsterkning av kollektivtilbudet.

Det er flere som har etterlyst å få delta mer i utviklingen av sitt eget bosted. Den nye sykkelveien i Tvetenveien blir brukt som eksempel på at man kanskje ikke har kartlagt behovet for sykkelvei her før man begynte å bygge, og lyttet til om den kunne vært laget billigere og bedre et annet sted.

Haugerudparken har vært en kilde til motstridende interesser, mellom bydelen, som ønsker å opparbeide

dette området til en park, og grunneierne, som synes de får for lite betalt for tomten. Da dette er et regulert friområde ønsker kommunen å kjøpe opp arealet etter gjeldende takster, noe tomteeier synes er for lite.

Tomteeier sier: *«Vi er interessert i å få så godt betalt som mulig for en grunn som vi eier. I hvert fall mer enn fem tusen per mål. Det er 8 mål. Folk tror at det er vi som setter en stopper for det, men da man hører hva vi har blitt tilbudt er det mange som skjønner hvorfor.»*

Siden området Haugerud og Trosterud inneholder store arealer med åpne områder som har potensial til å fortettes er dette en klar kilde til interessekonflikt. I de sentrale planene for Oslo Kommune er fortetting nær knutepunkter en viktig strategi, og således føyer Haugerud og Trosterud seg inn i denne kategorien. Følgelig ligger det også en potensiell stor økonomisk gevinst for de ulike grunneierne hvis deres tomt blir omregulert til boligformål. Idrettsforeningen som disponerer mye av disse åpne arealene i dag, vil følgelig beholde sine baner og ønsker heller å øke kapasiteten, spesielt med tanke på fotball, som er veldig populært. Andre beboere ønsker å beholde disse åpne plassene til rekreasjon.

5.2 Haugerud Senter

Da Haugerud senter er privat eiet skal vi ikke gå videre inn på innhold i dette avsnittet, men fokusere på det offentlige plassrommet som sentret danner. På plassen foran sentret er det en parkeringsplass som tidligere er beskrevet. Denne plassen har mange ulike interesser med ønsker som er motstridende.

Kirken og moskeen ønsker å kunne parkere på denne plassen til sine seremonier, men sentret ønsker naturlig nok at plassene skal være forbeholdt butikkene. Beboere i senteret bruker plassene som besøkparkering. Denne plassen fungerer også delvis som drop-off sone til skolen og barnehagene, og som vi har sett i tidligere kapittel, skaper en kilde til konflikt. Den siste interessegruppen er befolkningen, som hadde trengt en sentral plass, som inviterte til opphold og samkvem, og som var trygg å ferdes for myke trafikanter.

5.3 Samarbeid med kommunen

Det er også en interessekonflikt når det kommer til retten til kommunale midler og hjelp til finansiering. Flere informanter har sagt at de opplever at Haugerud har klart seg såpass bra i forhold til andre deler av bydel Alna, så de har ikke blitt prioritert. Noen hevder også at dette har med den geografiske beliggenheten, perifert i bydelen.

Representanter for Haugerud IF sier:

«Haugerud har vært som en hvilepute for kommunen, for vi har klart oss såpass bra. Nå er frivilligheten på vei nedover, og det er viktig å sette inn tiltak nå. Det er lettere å snu en trend når den fortsatt er oppegående, enn å bygge oss opp helt fra bunnen igjen.»

Det kan virke som om Idrettsforeningen har en god og omfangsrik dialog med kommunen, selv det er mange ting som ikke er avklart her. Dette gjelder vel primært i dialog med bydelen.

Det er flere som har uttrykt frustrasjon når det gjelder måten samarbeidet mellom ulike interessegrupper eller organisasjoner og kommunen har foregått på. Dette gjelder spesielt de private initiativene som leier tomt eller bygninger av diverse kommunale foretak eller etater. Her er det vist gjennom foreningen Trosterudvillaen og Parsellhagene sine erfaringer. Vi har ikke pratet med respektive foretak eller etater, så vi presiserer at dette er et bilde av hvordan den ene part opplever at kommunikasjonen har foregått, og at den andre part ikke har fått anledning til å bli hørt eller svare for seg. Det er derimot viktig å formidle denne informasjonen til kommunen som oppdragsgiver, da dette er noe som må tas i betraktning for både kortsiktige og langsiktige planer, spesielt på det organisatoriske plan.

Foreningen Trosterudvillaen forteller om deres erfaring som leietagere av Kulturetaten:

«Vi har leid Trosterudvillaen av kommunen i ni år. Vi er en venneforening av spreke pensjonister som driver huset på dugnad. I fjor truet vi om å male huset selv, men kommunen kom og sa at det var på Gul liste, så det kunne vi ikke. Kulturetaten kom og malte i fjor sommer, vi sponset dem med 100 000. Alt vi tjener skal gå inn i huset. Hvis dere hadde kommet i fjor hadde det sett helt forferdelig ut her. Vi ser det på som problematisk å være leietager av Oslo kommune. Det er nesten umulig å få kontakt med Kulturetaten.»

Dette er problematisk her på Haugerud, det er så mange etater involvert (...) Jeg har prøvd å ringe for å få skiftet en ødelagt lyspære, og har blitt henvist videre. Det er for mange å forholde seg til. Det er et dilemma her.»

En representant for velforeningen sammenligner Trosterudvillaen med Tveten gård, hvor kommunen er tungt inne og finansierer kulturtiltak, i motsetning til Trosterudvillaen som er drevet på frivillig basis og må betale leie og kostnader for oppussing:

«Det er noe skjevfordeling av pengebruk. Tveten gård ligger i et helt fantastisk anlegg, og det er riktig at den skal holdes slik den gjør nå, men de har brukt 60 millioner for å restaurere. Trosterudvillaen har ikke mottatt noe fra kommunen for å gjøre noe jobb innvendig. Det har vært betydelig dugnadsinnsats fra foreningens side. Kulturbygg er ute etter å få inntekter. Når denne gjengen har fått i stand møbler og administrerer utleie hver helg hele året, så sier Kulturbygg: «så fint, da kan vi øke husleien». Det er altså så irriterende. Vi har fått 50 000 i tilskudd i året for å ha konserter. Tveten har en fastlønnet dame fra bydelen hele året og får kanskje 75 tilskuere på sine eventer, mens vi har 50. Det er manglende forståelse for at vi er vaktmestere og ivaretar et bygg på gul liste, som har stor samfunnsmessig og lokal betydning. Vi kunne begynt å sende regning for vaktmestertjeneste istedenfor å leie.»

Leder for parsellhagelaget har også prøvd å få finansiering og samarbeid med kommunen (Undervisningsbygg er grunneier), og sier det oppleves som en tung prosess.: *«Vi har 54 parseller fordelt på øvre og nedre del, med 30 nasjoner representert. Vi har kø så langt som et 17 mai tog, 27 på venteliste. Du må regne med å vente 2-4 år for å komme inn. Du må bo i Alna bydel for å få parsell, vi prioriterer kvinner og menn som er krigsskadede. Det er mange som kommer fra krigsherjede land som blir skrekkslagne bare det smeller i porten. Det dyrkes mye rare grønnsaker og griller og koser oss sammen. Vi har hatt interesseliste ved en plakat ved porten, men den står aldri særlig lenge. Men borettslagene vet om tilbudet. Vi har noen maskiner, og vi har bedt kommunen om hjelp til å rette opp et gjerde for et par tusen kroner. Vi spurte om redskap til å gjøre det selv, men det hadde de ikke mulighet til. Vi skulle hatt lekeapparater til barna. Sitte hele dagen i solsteika uten å ha noe å drive med, ungene må jo*

være med mødrene sine. Vi søkte om 30 000 kr til lekeapparater og gjerde. Vi har to husker til 30-40 barn.

Noen kaster søppel her på natta, hele kjøkken, TVer. Vi rydder opp rundt hele kommunens område på dugnad og leier containere for 8000 kr i året for egne penger. Det gjør vi ikke lenger, for vi får ikke noe stonad for det. Vi har ingen søppelkasser der, folk må ta med hjem alt de spiser med og på. Vi kan ikke ha søplekasser der, da blir det bare verre. Vi trenger en komprimatorbil to ganger i året når vi har dugnad. Forsøpling er et stort problem. Folk kaster ting fra seg hvor som helst. Helserådet sa de skulle sette et toalett til oss og et til fotballbanen, men det skjedde aldri. Det største problemet er Oslo kommune. Det er ikke problem med dugnader og få det gjort. De tømmer jo avfall fra parsellhagen i Tveita, så de kunne jo tatt oss samtidig.»

Det er også spesielt tre personer og grupper som har nevnt at de føler seg glemt i planene:

- Den nye sognepresten vil gjerne være med å spille en større rolle i samarbeidet med kommunen: *«Politikerne nevner ikke kirken når de har sine foredrag her. De nevner skole, idrett, frivillighetssentralen og velforeninger. Vi har 180 frivillige hos oss i menigheten, så det er mye som skjer. Vi er en sterk resurs i lokalmiljøet.»*
- Judoklubben, som leier lokaler i kjelleren på Haugerud ungdomsskole, sier at de ofte føler seg glemt i planene, da de ikke ligger under Haugerud IF.
- Seniorrådet har sagt at de gjerne vil bli inkludert i Boost Haugerud.

5.4 Tomme bygninger og ubrukte tomter

Det er mange som har ideer eller ønsker å ta i bruk de tomme bygningene i området. En initiativgruppe for revitalisering av de tomme bygningene i området til Dr. Dedichsesns asyl har skaffet en kontrakt på å leie de gamle drivhusene ved Trosterud gård og forteller at det er mange som har tatt kontakt med dem: *«Mange kommer med forslag og ideer, spesielt til de tomme lokalene. Etter det økologiske hagelaget har begynt å jobbe med de tomme drivhusene har vi merket et trykk av folk som er interessert i disse tomme bygningene. Jeg mener mange av bygningene har en stor egenverdi,*

de skaper variasjon og skiller seg fra resten av Grorud og andre drabantbyene.» Initiativgruppen ser videre for seg at mange av de tomme byggene kan bli fylt med *«kreative mennesker innenfor sosialt entreprenørskap, dyrking og innovasjon.»*

Det skal også nevnes at Parsellhagelaget ønsket også å leie drivhusene, men hadde ikke økonomisk kapasitet til å leie for den prisen Undervisningsbygg krevde.

Det er mange som er fornøyde med hvordan Barneslottet har blitt pusset opp og tatt i bruk, og ønsker et lignende prosjekt i det gamle annekset til Dr. Dedichen. Andre foreslår eldreposter, boliger med store fellesrom i 1. etasje: *«Vi vil gjerne opprette et frivillighetssenter i de gamle byggene for å trekke folk opp til Trosterud.»*

«En liten lesesal, nå må jeg pendle til Furuset for å få et rolig sted å studere. Eller atelier. Hvorfor ikke bruke lokalene som står tomme til noe slikt, eller et verksted.»

I dag er det stor forvirring, hvem som eier, leier, har rettigheter og koordinerer.

Parsellhagene er et eksempel på dette. Det er en usikkerhet om hva som skal til for å melde seg inn eller komme på venteliste. Leder på parsellhagelaget sier at de har en fysisk liste, som stadig blir tatt ned. Annen kommunikasjon går ifølge ham igjennom borettslagene. Det er store uklarheter om hvordan dette er organisert, og hvem som har kontroll over det. En informant har fortalt at hun har blitt lovet en parsell av en venninne, mens parsellhageleder sier det er venteliste på 2-4 år og prioritering av ulike brukere. Andre har inntrykk av at parsellhagene er overtatt av visse grupper eller tatt fra skolene slik at de ikke kan ha skolehager, noe som avvises av formann i parsellhagelaget.

En pensjonert kvinne: *«Det er en parsellhage som mannen min og en pakistansk venn som etablerte den. Det var mange tyrkere, pakistanske og hvite. Nå tror jeg den er overtatt av de tyrkiske.»*

Mann i 50 årene:

«Parsellene ble opprettet for asylsøkere, så de skulle ha noe å gjøre. Nå er det mange som har parsell som ikke fortjener det, en norsk lege for eksempel. Hvis du spør kommunen om papirer på eierskap og prioritering kan jeg love at de ikke kan finne det til deg.»

«Det er ikke investert noe på t-baneoppgangene. ikke en blomst. Vi i parsellaget kunne jo ha pyntet opp. Ikke ødelegge muligheten for denne typen virksomheter (...) som er spennende og trekker til seg ressurspersoner.»

Et annet eksempel er «Fotballklubben» som leier i Haugerud gård. Noen sier de har sett skilt om kafé, men man vet ikke om det er lov til å komme inn. Dette er en albansk, er det lov for andre å komme inn?

Leder for seniorrådet nevner viktigheten i å få med seg borettslagene på eventuelle nye planer, men også drift, da det har vist seg at borettslagene skjøtter sine områder på en mye mer tilfredsstillende måte enn de kommunale aktørene.

«Trygghetsrapporten viser at det er det offentlige som skjøtter sine områder dårligst. Så man burde nok konsentrere innsatsen noen ganske få steder, selv om man må huske på at det er en helhet som inkluderer områdene rundt.»

Velforeningen sier selv: «Vi håper at velorganisasjonen kan bli brukt som en koordinator, og vil gjerne ha med fler av borettslagene her.»

Vi tror det er svært viktig at disse resursene som disse tomme husene, og lite brukte tomtene utgjør, blir koordinert på en rettferdig måte, slik at det ikke oppstår konflikter og uklarheter om rettigheter til disse. Vi har her sett at det er mange med ulike ideer og interesser som allerede kjemper om plassen, og kombinert med et komplisert eierforhold med mange etater å forholde seg til, kan det bli svært uoversiktlig. Flere har talt for en samlet vurdering av den eldre bygningsmassen som utgjør arven etter Dr. Dedichen, og som inkluderer brukte og ubrukte hus og tomter, samt de gamle gårdsbygningene. Både i forhold til bevaring på lang sikt, og organisering slik at de kan bli brukt på kort sikt. Det burde også inkluderes en vurdering av vedlikeholdstjenester, vedlikeholdsplikt og lignende sammenlignet med husleieinntekter, for å sikre at man ikke taper de frivillige for krefter. Disse utgjør en resurs som er en gave til lokalmiljøet og kommunale midler, i forhold til hvis kommunen selv skulle utført samme tjenester.

Som vi ser med parsellhagene, som forøvrig gjør en tilsynelatende god jobb med å skape samhold med et lavterskeltilbud til mange som ellers ville falt utenfor,

skaper det stor forvirring når ikke prosessene er åpne og tilgjengelige for ettersyn. Det kan være en kilde til misunnelse og spekulasjoner.

5.5 Oppsummering

- Det er mange som er skeptiske til å bygge ut flere boliger i området på grunn av; gjenbygging av friarealer, mer press på kollektivtilbud og økning av trafikk.
- På parkeringsplassen foran Haugerud senter er det mange ulike interesser som går på tvers av hverandre, i forhold til retten til parkeringsplassene og mellom myke og harde trafikanter. Det er også et økonomisk spørsmål i forhold til kjøpesenteret og befolkningens behov for en sentral møteplass.
- Noen interessegrupper har et tettere og bedre samarbeid med kommunen enn andre. Det ser ut til at de som er mest misfornøyd er de som må forholde seg til flere kommunale foretak hvis interesse kun er økonomisk.
- Det er flere foreninger som gjør en jobb som er i fellesskapets interesser slik som Trosterudvillaen og Parsellhagene, som føler de utfører oppgaver som egentlig tomte- og huseiere burde tatt seg av, uten å få hjelp eller økonomisk kompensasjon.
- Det er stort trykk og mye interesse for de tomme husene. Det er i dag ingen koordinering eller prioritering i forhold til disse ulike gruppene, og ingen samlet plan. Vi ser at de kan være behov for samarbeid mellom de offentlige og initiativgrupper for å få et overblikk over at fellesskapets interesser blir ivaretatt når det kommer til koordinering av utleie mellom de ulike foreningene og kommunale grunneierne.

6.0 Medvirkningsmøte 23 mars

Ideverksted fant sted på Haugerud ungdomsskole den 23 Mars 2015 og ble ledet av Charlotte Sætre.

Alle frammøtte deltok med sine ideer og innspill i idemyldring som var organisert som en «Kafédialog». Metoden er rask og underholdende og deltakerne fordeler seg på temaer i grupper til kjappe samtaler som skifter hvert 10 minutt. Alle innspill ble skrevet ned av gruppeledere. Spørsmålene handlet om hvordan du og ditt nettverk kan bidra til forbedringer i området og hva du trenger hjelp til for å få det til. Temaene for gruppene var: Møteplasser, skjøtsel, førsteinntrykk, oppvekstmiljø, kultur og frivillighet, trafikksikkerhet og til slutt rykte.

Blant forslagene som kom fra deltakerne på idéverkstedet er det tydelig at det er stort engasjement omkring å skape en felles, lavterskel møteplass i nærmiljøet som er lett å ta i bruk av både unge og gamle. Her foreslås både nytenkning i bruk av bydelens tjenester som allerede finnes i nærmiljøet, som Trosterudklubben, Frivillighetssentralen og Seniorsenteret og nye tilbud. Bedre informasjon om hva som allerede skjer i området og muligheter for finne sammen for ildsjeler og organisasjoner etterspørres også. Det er forslag om flere friluftaktiviteter og kulturelle aktiviteter for barn og unge, utlån av utstyr osv. Fysisk skilting og estetisk oppgradering i nærmiljøet foreslås og det påpekes at dugnad og engasjement fra beboere kan bidra til bedre skjøtsel i området. Samtidig påpekes det at kommunen må ta bedre ansvar for sine områder.

Mange har forslag til steder der trafikksikkerheten bør økes og at beboerne og skolen kan engasjere seg mer i holdningsskapende arbeid og synlig tilstedeværelse. Mange er opptatt av å fremheve perler og kvaliteter som allerede finnes på Trosterud og Haugerud og at framsnaking og bruk av sosiale medier kan bidra til å spre positiv informasjon om området.

Vedlagt følger en litt mer detaljert oversikt over innspillene som har kommet inn. Innspill som har kommet flere ganger er samlet i et punkt. Innspillene er ordnet etter temaene i gruppearbeidet. Innspillene på gruppa «rykte» kommer fram gjennom de andre gruppene. Se neste side.

6.1 Referat og oppsummering

6.1.1 Møteplass

Forslag	Kommentar	Hva kan jeg/nettverket bidra med	Bistand
Kafétilbud / lavterskel møteplass som inviterer generasjonsoverskridende	- Innendørs, åpent tilbud som både inviterer unge, småbarnsfamilier og eldre. - Musikk og kulturtilbud - Lavterskeltilbud som gjør det lettere for folk uten barn i barnehage- eller skolealder å bli kjent med andre.	- Innarbeide velkomstkultur - Bruke møteplassene som allerede finnes: Haugerud idrettsforening, Haugerud kirke, skolene i området, Haugerud seniorsenter, Trosterudvillaen. - Kan Ungdommens kulturmønstring arrangeres på Haugerud eller ved Haugerud senter? - Lage en oversikt over alle møteplasser med en kalenderfunksjon for alt som skjer, inkludere et sosialt medium som ikke bare er enveis kommunikasjon - Haugerud idrettsforening (og andre aktører) må bli mer synlige.	- Åpne opp bydelens lokaler som finnes i dag og organisasjoners møteplasser. - Skape oversikt over hva som finnes - Skape system som gjør det mulig å bruke - Felles informasjonskanal for det som skjer - Kommunen mangler tilstedeværelse – må komme på banen.
Dr. Dedichens område kan benyttes som møteplass	- Finnes flere engasjert miljøer rundt stedet, som Albansk fotballklubb med kafé, Økologisk hagelag, barnehage Nordre Trosterud, inkludere kreativt verksted	- Etablere samarbeid mellom hagelaget, Albansk fotballklubb. - Starte opp kreativt verksted.	- Omsorgsbygg eier lokalene.
Ta vare på og bygge ut møteplassene i borettslagene som alt finnes	- Borettslag har fellesrom og utendørs lekeplasser og parkområder	- Borettslagene kan søke midler og skjøtte/utvikle.	

6.1.2 Vedlikehold

Forslag	Kommentar	Hva kan jeg/nettverket bidra med	Bistand
Opprustning av området rundt lille Wembley		- Drivhuset på Trosterud som utgangspunkt for planting flere steder (f.eks. rundt t-banen på Trosterud)	
Finere og bedre vedlikehold på T-banen og senteret	- Samarbeide med eierne om lys og søppel.	- Haugerud/Trosterud velforening/ beboere i området kan jobbe med hva vi ønsker at Haugerud senter skal være.	
Mindre forsøpling	- Flere ruskenaksjoner	- holde det rent - holdningsskapende arbeid - dugnad - Veldrevne borettslag og god skjøtsel privat eiendom bidrar til å bremse forsøpling.	- Søppelkasser - Det offentlige må holde orden på sitt
Velholdte parker – Haugerudparken og Lille Wembley	- Plukke søppel, klippe plen	- Drivhuset på Trosterud som utgangspunkt for planting flere steder (f.eks. rundt t-banen på Trosterud)	- Utvikle Haugerudparken
Gangveier	- Gelender etter broen når man kommer fra Haugerud T-bane (glatt og bratt). - bedre vinterskjøtsel, - det trengs benker ved gangveiene - veldig vindfullt på brua over til T-banen.		

6.1.3 Førsteintrykk

Forslag	Kommentar	Hva kan jeg/nettverket bidra med	Bistand
Mer lys som gir opplevelse	- Estetisk belysning på Haugerud senter; kan være funksjonelt ved å gi bedre belysning samtidig som det kan være estetisk. Man kan f.eks. bruke farget lys.		
Skilting av nærmiljøkvaliteter	- Det er vanskelig å finne veien for de som ikke er kjent her når de kommer hit med T-banen (Haugerud). - Haugerud senter sin fasade kan brukes som et kjempeskilt for å vise hva som er hvor og perler som er her.		
Bedre skjøtsel	- Fra "snuplassen" og opp til Johan Casbergsvei: her er det en hyggelig liten gangvei, men det trengs lys og måking så man kan bruke den hele året.		
Framsnakking	- Formidle de positive kvalitetene ved Trosterud og Haugerud til omverdenen. - Førsteintrykk formidles også gjennom Nabolag.no. Rangeringer kommer automatisk opp på Finn.no og gir et inntrykk av området til de som er på boligjakt.	- Alle kan gå inn på mittnabolag.no og fortelle om kvalitetene i området og bruke andre kanaler til å spre et godt rykte.	

Forslag	Kommentar	Hva kan jeg/nettverket bidra med	Bistand
Mer farger	- Nærmiljøet oppfattes som grått og trist. Oppgradering av skoleområdene trengs; i dag er disse preget av asfalt, gråtoner og mangler grønne innslag (trær/planter) og gode/utfordrende lekeapparater. Noe midler er kommet til å ta tak i dette, men ikke nok.	- Får vi midler til maling og utstyr kan FAU/Boost Haugerud (og sikkert flere) mobiliseres til dugnad og fargelegge noen av de grå flatene på skoleområdene, ved T-banestasjonen osv. - designere kunstnere får i oppdrag å lage et konsept	
Ny T-banestasjon	- T-banen er nitrist i dag. En stasjon som f. eks. Ensjø ville vært et løft.		
Skitrase hele veien ned til T-banen på Haugerud.			
Parkeringsplassen ved kjøpesenteret gir rotete førsteinntrykk.	- Parkeringshus i forlengelse av senteret så plass blir frigjort til et grønt og fint sitte-område/møteplass og bedre tilgjengelighet/trafikksikkerhet til skoleområdene.		
"Pigger" på lyktestolper osv. så ikke duene bæsjer over alt.	- Finne en måte å forhindre at noen mater dem på (det tiltrekker også rotter).		

6.1.4 Oppveksmiljø

Forslag	Kommentar	Hva kan jeg/nettverket bidra med	Bistand
Flere ballbinger i Trosterud-området	- I alle fall på Lutvann skole		
Mer fokus på Trosterudområdet		- Mer fokus på Trosterudområdet	
Sosiale aktiviteter rundt skolene på kveldstid	- skoledisco, spillekveld, skøyter osv.	- FAU kan arrangere - Arrangerer på tvers av skolene	
Utstyrpark, utlån av telt, ski, skøyter		- kan søke midler	
Større skole/sal	- For liten for mange arrangementer		
Speider, meisklubb, speider light	- Bruke marka.		
Kino			
Svømmehall			
Treningsgrupper for kvinner			
Kan være utrygt på T-banestasjonen			
Barne- og ungdomsklubber			

Forslag	Kommentar	Hva kan jeg/nettverket bidra med	Bistand
Gode lekeplasser i borettslagene for flere aldersgrupper	- Gode møteplasser i Karlstad borettslag, gode uteområder	- Feie for egen dør - Dugnad, stille opp for hverandre - Beplantning, v/hagelaget – lage bed med barn og unge - Nettverk av borettslag	
Møteplass i Haugerudparken			

6.1.5. Kultur og frivillighet

Forslag	Kommentar	Hva kan jeg/nettverket bidra med	Bistand
Oversikt over lokale frivillige organisasjoner og grupper	- Felles kalender slik at man får en oversikt over hva som finnes	- Aktivitetskalender, oversikt over hva som skjer (mitt Haugerud) - Også oversikt over Trosterud på mitt Haugerud. - Opprette et møtefora for at lokal frivillighet kan samarbeide bedre, oppdatere hverandre - Behov for flere frivillige til seniorsenteret og frivillighetssentralen - Mer samspill mellom grupper med ulik kulturell bakgrunn - Trenger flere FAU-representanter på Trosterud skole.	- Skjerm på Tveita senter
Åpen paviljong for uteforestillinger	- Konsertpaviljong	- Søke penger	
Kreativitetssenter for barn og unge – trenger et sted å være og nettverk			
Dataparty – et sted med god internettforbindelse			
Albansk fotballklubb har egen kafé v/ drivhuset på Trosterud.	- Kan denne åpnes opp og benyttes av flere?		

6.1.6. Trafikksikkerhet

Forslag	Kommentar	Hva kan jeg/nettverket bidra med	Bistand
Risikoanalyse over trafikken i området med kartlegging av farlige veier, kryssninger, problematiske parkeringer osv.	- Mange påpeker klønete parkeringer, vanskelige kryssninger og farlige situasjoner.	- Flere trafikkaksjoner ved skolene. Og ikke bare FAU på Trosterudskole. Det er fint om man kan inkludere frivilligsentralen i dette. - Rapportere feilparkeringer - Bruke gangveien ved Haugerudsenteret i stedet for å gå gjennom parkeringen. - Mobilisere skolepatruljen der det er behov. Spesielt oppover dr. dec vei. Dette kan bidra til at bilene senker farten oppover veien. - Lage beboer parkering nede ved Haugerudhagan og Haugerudbakken. Betale parkering for en liten sum.	- Gjennomføre analyse
Ved gangfeltene ved Lutvann skole er trærne i veien.	- Kutte ned trærne.		
Mye sniking på veien på Trosterud og gjennom borettslagene	- Man kan sette inn store steiner der det trengs.		- Ved betalingsbommen på Trosterud må det settes opp en høy kant i veien, slik at folk ikke sniker seg over i det andre feltet.
Bedre tilrettelegging av Tvetenveien for gående og syklende.	- Sykkelveien i Tvetenveien har for få av og på muligheter for syklister - Mangel på krysningsmuligheter for gående og syklende langs Tvetenveien før T-bane stasjonen		
Sterkere belysning langs hovedveiene.	- Mange som bare løper over veien		
Gangfelt eller en bro over dr. dec vei helt nederst ved skateparken.	- Mange barn og unge krysser den veien daglig fremfor å gå over broa.	- Skolepatruljen kan brukes her.	